

نشریه حزب میهن پرستان لرستان (۱۳۲۳-۱۳۲۱ ش)

محسن روستایی

شده است. در نیم قرن اخیر نیز می‌توان از نشریاتی چون: راز، هفته نامه بروجرد، ندای لرستان، آشوب غرب، فروغ لرستان، طلایه لرستان، قیام لر، ندای گلشن و ... نام برد که جزء سالنامه اداره فرهنگ شهرستان الیگودرز همگی در دو شهر بزرگ استان، یعنی خرم‌آباد و بروجرد منتشر شده‌اند^(۸). نشریه میهن پرستان لرستان نیز از جمله نشریات لرستان بوده که بدنبال تحولات سیاسی پس از شهریور ۲۰ و سقوط رضاشاه در شهر خرم‌آباد منتشر شد و چون تاکنون نامی از آن در کتب تاریخی و منابع تاریخ مطبوعات کشور به میان نرفته است، شناخت آن می‌تواند برای پژوهشگران تاریخ معاصر ایران سودمند باشد^(۹).

اسناد گویای این مطلب است که نشریه میهن پرستان لرستان، در دو شماره به نامهای «پاداش» و «اتحاد» بصورت هفتگی در خرم‌آباد منتشر شده که شماره اول آن یعنی «پاداش» در تاریخ ۱۳۲۲/۱/۲۰ با بهای ۱/۵ ریال (۲۵ دینار از آن به سود بینوایان) و در ۱۰ صفحه با قطع ۲۸×۳۰ انتشار یافته است. این نشریه از یک مقدمه (سرمقاله)، مطلب اصلی تحت عنوان: «پاداش» گفتار پیشوایان شامل: ترجمه و تلخیص ۹ حدیث از حضرت صادق (ع) و در انتها هم شعری در قالب مثنوی با عنوان «نغمه میهن پرستی» در ۱۸ بیت، تشکیل شده است^(۱۰).

در مقدمه و سرمقاله این نشریه می‌خوانیم: «... همان طوری که نور آفتاب عامل مهم و مؤثر در نشو و نما نباتات است همان طور قلم در پرورش و برومندی نهال ترقی در هر کشور مؤثر می‌باشد. اگر بگوییم تمدن و فرهنگ دنیا مرهون مقالات و گفتار نویسندگان است گزاف گویی نکرده و سخن به راستی و درستی گفته‌ایم...».

بدین لحاظ حزب میهن پرستان مصمم گشته که برای تنویر افکار عامه و انجام وظیفه حزبی از آثار فکری و علمی دانشمندان استعانت جسته و

در بین سالهای ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۲ به دلیل فضای سیاسی حاکم بر کشور وجود و ظهور نشریات و احزاب، همبستگی تام و تمامی با یکدیگر داشتند و معمولاً احزاب اصول و مرام خود را از طریق انتشار جریده که اغلب به نام حزب هم بود ارائه می‌دادند^(۱۱). حزب میهن پرستان از آن گروه احزابی بود که روزنامه ارگان آن نیز به همان نام حزب در جلسه ۱۳۲۱/۱۱/۱۳ وزارت فرهنگ، امتیازش به نام علی جلالی صادر و در تهران به سردبیری خود وی منتشر شد^(۱۲). این حزب در دی ماه ۱۳۲۰ با هشت اصل تأسیس شد و با تنظیم و نشر مرامنامه مدون حزبی، سایر نقاط کشور را به عضویت در این حزب تشویق نمود^(۱۳).

با دستیابی به اسناد نویافته می‌توان دریافت که حزب میهن پرستان لرستان در نیمه اول سال ۱۳۲۱ در خرم‌آباد مرکز استان لرستان (استان ششم) تشکیل شد^(۱۴). اعضای اصلی این حزب در لرستان عبارت از شش تن بودند. در آن میان عبدالحسین خرمی نماینده و عضو اصلی حزب بود که در کلیه فعالیتهای حزبی و انتشار نشریه میهن پرستان لرستان نقش بسزایی داشت^(۱۵). گفتنی است در مورد گسترش این حزب در دیگر جاهای لرستان، تنها از گزارشهای شهربانی بروجرد و لرستان مبنی بر تشکیل حزب و انتشار نشریه میهن پرستان لرستان به وزارت کشور، اثر حزب و نشریه میهن پرستان لرستان در شهر بروجرد دیده می‌شود^(۱۶).

با بیان این مقدمات لازم است یادآور شویم که پیش از انتشار نشریه میهن پرستان لرستان، مورخین آغاز نشر مطبوعات در لرستان را قبل از صدور فرمان مشروطیت دانسته و معتقدند انتشار ششنامه در این دیار در دورانی پیشتر از روزنامه رواج داشته است. اما نخستین نشریه در لرستان روزنامه بیضاء می‌باشد که در سال ۱۳۲۷ ق. در بروجرد چاپ و منتشر

گاه به گاه مقالاتی تهیه و طبع و بین مردم پخش نماید. علاوه بر نشر مقالاتی که از طرف کارمندان حزب تهیه می‌گردد. از آقایان ارباب دانش و اصحاب فضل خواهش شده است که با ما در انجام این مهم تشریک مساعی فرموده و با کمک‌های قلمی و نگارش مطالب علمی و اجتماعی نسبت به آگاهی و بینایی اهالی، وظیفه نوعی خویش را ایفا نمایند. اینک نخستین نشریه حزب را به جامعه خرم‌آباد تقدیم و امیدواریم به پاری خدای توانا در انجام این وظیفه و نشر مقالات دیگر موفق گردیم... (۱۱۱)

در بخش تنه اصلی تحت عنوان: «پاداش» با قلم و پردازشی ادبی آمده است: «هیچ گاه بیدادگر و ستمگر بی مجازات نماند و به کیفر خواهد رسید و نیز دستوری کامل است که تا توانی ره آزار مپوی که آزرده خواهی شد. این است پاداش عمل، بد را جزای بد و خوب را پاداش نیک دهند. شاهین میزان عدالت بدست دادگری است که در یک کفه آن کار و کردار و در کفه دیگر پاداش است. تا تو ایند به راه نیک و خیر قدم بردارید از ناتوانان و بینوایان دستگیری کنید به بیچارگان و درماندگان رحمت آرید تا خدا بر شما رحم دارد احسان و انفاق از صفات پسندیده و خجسته است» (۱۱۲).

دومین نشریه حزب میهن پرستان لرستان یعنی «اتحاد» به فاصله ۶۴ روز از شماره اول و با تأخیر در تاریخ ۱۳۲۲/۳/۲۴ به بهای ۱ ریال و در ۱۰ صفحه و با قطع ۳۰×۲۸ منتشر شد (۱۱۳). این نشریه از یک مقدمه (سر مقاله) تحت عنوان: «پیام ما» و مطلب اصلی زیر عنوان: «حسن خلق» و مطلبی انتقادی تحت عنوان: «از خرم‌آباد چه خبر» تشکیل شده و در آخرین صفحه نیز مردم را به مطالعه روزنامه میهن پرستان و شهساز (۱۱۴) که در تهران منتشر می‌شدند تشویق کرده و همچنین نوید انتشار سومین شماره نشریه میهن پرستان را تحت عنوان: «وظیفه» به خوانندگان داده است [که البته هیچ گاه منتشر نشد] (۱۱۵).

در مطلب انتقادی از شماره دوم نشریه میهن پرستان لرستان، در مورد اوضاع اقتصادی و اجتماعی خرم‌آباد می‌خوانیم: «از خرم‌آباد چه خبر؟! ۱ - با این که فصل جمع‌آوری محصول فرا رسیده و اهالی بخشها و کشاورزان بایستی متوجه این نکته باشند که برادران شهری آنان چشم امیدشان به دسترنج یک ساله خواروبار زارعین دوخته شده و انتظار همه گونه برادری دارند هنوز قدمی در این راه برداشته نشده و معلوم نیست وضع سال آینده شهر به چه صورت خواهد بود. اکنون چهار ماه تمام است که نان اهالی قطع شده و نانوائی در خرم‌آباد وجود ندارد. البته علت فقدان غله در درجه اول سستی و اهمال متصدیان دوره عمل سال گذشته بوده است. ولی منکر این نکته هم نباید بود که مسؤولین فعلی تأمین آذوقه اهالی نیز در انجام وظایف خود کوتاهی کرده‌اند. چندین ماه است که عائله کارمندان دولت با روزی سیصد گرم ارزن، ذرت خوشه یا سبوس گذران می‌کنند و بقیه مردم

حتی از این خوراک محرومند! اگر در این موقع که مقتضی کاملاً موجود است فکر صحیح و دقیقی (بدون نظر و با توجه به خداوند و وجدان) نشود چگونه به بهبود وضع آینده خود امیدوار باشیم؟ وضع سایر اجناس انحصاری هم اظهر من الشمس است. معذک با مدارک مثبت نسبت به هر یک از آنها به موقع خود تذکراتی خواهیم داد. اکنون منتظریم بینیم اولیای امور خرم‌آباد به وضع گذشته شکر و قماش چگونه رسیدگی و برای صحت تقسیم آن در حال و آینده چه تصمیم قطعی و اساسی اتخاذ خواهند نمود.

۲- بهداری و بهداشت: با تصدیق عموم به مجاهدت و خدمت وجدانی کارکنان فعلی بهداری متأسفانه بواسطه نداشتن پزشک کافی بیش از این قادر به رسیدگی بهداشت اهالی شهر نیستند دوپست و پنجاه هزار نفر اهالی لرستان تنها دو نفر پزشک دولتی دارند! از تلفات بخشها اطلاع صحیحی نداریم ولی در شهر مرض حصیه و مالاریا مردم را تهدید می‌کند. وضع پاکیزگی دکانهای بقالی و قصابی و امثال آن بیش از این شایان توجه و مراقبت است.

۳- نسبت به سایر امور بخصوص قسمت‌های فرهنگی اطلاعات مبسوط و نظریات خاصی داریم که بحث در اطراف آنها را موکول به آینده می‌کنیم. فرمانده محترم لشکر و فرماندار محترم: اکنون در درجه اول بهبود اوضاع خرم‌آباد منوط به نظریه شما و امید مردم به اقدامات شماست، حزب میهن پرستان به نام اهالی انتظار و تقاضا دارد نسبت به آسایش عموم بخصوص در موضوع و اقدامات اساسی معمول نمائید. خدا یار و ملت پشتیبان نکوکاران است. (۱۱۶)

بدین ترتیب حزب میهن پرستان لرستان، در اوایل سال ۱۳۲۳ به دلیل اختلاف و درگیریهای اعضای حزب با اهالی شهر (خصوصاً در مورد انتخابات مجلس چهاردهم، اسفند ماه ۱۳۲۲) و انتشار مطلبی تحت عنوان: «لرستان به طرف انقلاب می‌رود» از سوی روزنامه میهن پرستان تهران، با عکس‌العمل دولت وقت، دخالت نظامی و فرمانداری استان لرستان روبرو و فعالیت‌های تعطیل شد. از طرفی انتشار نشریه میهن پرستان لرستان هم متوقف و با انتشار دو شماره به کار خود پایان داد (۱۱۷). البته کناره‌گیری اعضای حزب در پایتخت و چاب و نشر پراکنده این روزنامه (در تهران) موجب شد (۱۱۸) تا حزب میهن پرستان تهران با عدم فعالیت سیاسی و مطبوعاتی مواجه شود که این امر خود در تعطیلی حزب و نشریه میهن پرستان لرستان (در نیمه اول سال ۱۳۲۳) دخالت و تأثیر بسزایی داشته، زیرا که این حزب هم پشتیبان خود را در پایتخت از دست داده بود و هم اهالی خرم‌آباد و استان لرستان از این حزب حمایت و پیروی نمی‌کردند (۱۱۹).

سند شماره ۱

وزارت کشور، اداره کل شهربانی، رونوشت گزارش شهربانی بروجرد، مورخه ۱۳۲۱/۵/۲۴، شماره ۵۶۵
اداره کل شهربانی - عبدالحسین خرمی مدیر چاپخانه نوین خرم آباد به شهربانی آن جا نوشته است حزب میهن پرستان که در ۱۶ دی
ماه ۱۳۲۰ در تهران تشکیل گردیده تصمیم گرفته است شعب خود را در شهرستانها تشکیل و مرام خود را در تمام نقاط ایران ترویج
دهد و خود را نماینده حزب مزبور در خرم آباد معرفی نموده است قصد تشکیل جمعیت مزبور را در خرم آباد دارد با تقدیم یک
مرامنامه و برگ درخواست کارمندی مراتب را گزارشاً معروض داشت.

رئیس شهربانی بروجرد و لرستان

۱۹۴۱۱۷/۱۱۶

سند شماره ۲

وزارت کشور، فرمانداری خرم آباد، شماره ۳۴۳، تاریخ ۱۳۲۲/۱/۲۷
وزارت کشور - معطوفاً به نامه شماره ۵۳۰۵۷۳۴۹۳ - ۱۳۲۱/۹/۲ [۱۲] راجع به حزب میهن پرستان، بطوری که از شهربانی گزارش
رسیده است اخیراً عبدالحسین خرمی که نماینده حزب نامبرده است در خرم آباد اقدام به تشکیل حزب نموده و نشریه [ای] هم به نام
حزب انتشار داده که یک نسخه آن لفاً تقدیم گردید. به شهربانی پاسخ داده شد که حسب الامر مرکز باید به نحو مقتضی جلوگیری
شود. ولی از محتوای اظهار رئیس شهربانی معلوم می شود که برای جلوگیری از تشکیل حزب مزبور در خرم آباد احتیاج به دستور
صریح مقامات عالیه دارد. مستدعی است در صورتی که باید از تشکیل حزب جلوگیری شود؛ مقرر فرمایند صریحاً اعلام تا به
شهربانی نوشته شود، جداً از این قبیل اجتماعات و تشکیل جلسات حزبی جلوگیری گردد. - از طرف فرماندار شهرستان خرم آباد
افخم [مسدولو]

۱۹۴۱۱۷/۱۱۶

سند شماره ۳

وزارت کشور، اداره اطلاعات، دایره اول، تاریخ ۱۳۲۲/۲/۶، شماره ۱۰۰۶/۱۹۲۲/۱، محرمانه
وزارت کشور - تعقیب نامه شماره ۹۵۳/۸۲۲ - ۱۳۲۲/۱/۲۹ [۱۳] محترماً به استحضار می رساند: طبق گزارش شهربانی بروجرد فرمانده
لشکر اجازه توزیع نشریه خرمی را راجع به تشکیل حزب داده اند و یک نسخه آن را بوسیله پست مرکز ارسال گردید که بعد از
رسیدن تقدیم خواهد شد.

از طرف رئیس اداره کل شهربانی: سرتیپ اعتماد مقدم [مضی]

۱۹۴۱۱۷/۱۱۶

سند شماره ۴

وزارت جنگ - اداره دفتر نظامی - دایره دفتر ۲ - شماره ۶۲۸۵/د - ۹۶۲۹ - محرمانه - مستقیم - [۱۳۲۲/۳/۱۵]
وزارت کشور - پاسخ شماره ۱۵۳۷/۲۳۵ اشعار می‌دارد: طبق گزارش لشکر ۵ خرمی نام که در خرم‌آباد مخیر روزنامه اطلاعات می‌باشد بعد از سقوط کابینه آقای قوام بیان نامه‌ای [به اسم «میهن پرستان» منتشر به ستاد لشکر احضار، اظهار می‌نمود با تصویب ریاست وزرا اقدام می‌کنم ایداً لشکر اجازه نشر و تشکیل حزبی را نداده موکول به اجازه و صدور امر مرکز شد. خرمی هم موفق به سازمانی نشده و به تهران عزیمت نمود.

از طرف وزیر جنگ: [امضای سرلشکر علی ریاضی]

۲۹۳/۱۷/۱۶

سند شماره ۵

وزارت کشور، شهربانی کل کشور، اداره اطلاعات، دایره اول، به تاریخ [۱۳]۲۲/۱۲/۲۷، شماره ۱/۱۶۳۶۹/۱۶۶۱۹، محرمانه
محترماً رونوشت گزارش شماره ۴۸۲ - [مورخ] [۱۳]۲۲/۱۲/۱۳ شهربانی بروجرد را ذیلآ به استحضار می‌رساند: و رونوشت آگهی منتشره به پیوست ایفاد می‌گردد. بطوری که شهربانی خرم‌آباد گزارش می‌دهد از موقع شروع به انتخابات لرستان حزب میهن پرستان آن جا قصد داشتند که آقای نظام مافی^(۱) را انتخاب نمایند. اهالی، حاضر به انتخاب او نشده و آقای شجاع^(۲) را انتخاب نموده‌اند. روی این اصل در خرم‌آباد جریان مخالفت و دو دستگی، اتحاد بین حزب میهن پرستان که سید عیسی جزایری ریاست آن حزب را دارد و عبدالحسین خرمی کتاب فروش و روح‌اله کمالوند و فتح‌اله پور سرتیپ و ایرج رستمی کارمند شهرداری که از کارمندان آن حزب هستند با اهالی خرم‌آباد تیره شده و بر علیه انتخابات مطالبی در روزنامه‌های میهن پرستان اشاعه داده بودند. اخیراً به خرم‌آباد مراجعت کرده و مشغول تبلیغات می‌باشند در شب چهارشنبه [۱۳]۲۲/۱۲/۳ که شب قتل حضرت امام حسن (ع) بوده سید عیسی جزایری در منزل قلایی که او نیز کارمند حزب است و روز قتل در منزل جوادی و توسلی بالای منبر رفته و بر علیه اهالی و مامورین دولت تنقیداتی کرده و بنای تعریف و تبلیغ از حزب میهن پرستان را نموده موجب خشم و انزجار اهالی را فراهم، که در نتیجه در شب [۱۳]۲۲/۱۲/۲ و شب ۱۳۲۲/۱۲/۳ چند فقره آگهی بر علیه آنها در معابر الصائ که یک برگ آن بوسیله مامورین شهربانی خرم‌آباد بدست آمده که رونوشت آن به پیوست تقدیم و برگ دیگر آن نیز در دست حزب میهن پرستان است که تاکنون به شهربانی واگذار نکرده‌اند. ضمناً شهربانی گزارش می‌دهد: طبق بررسی که به عمل آمده است تولید این اختلافات را سید عیسی جزایری و عبدالحسین خرمی و ایرج رستمی در خرم‌آباد فراهم نموده‌اند و چنانچه از عملیات آنان جلوگیری نشود در آتیه خیلی نزدیک ممکن است موجب انقلابات صفحه لرستان را فراهم نمایند. مراتب از طرف شهربانی آن جا به فرمانداری گزارش و بطوری که فرماندار نیز اظهار داشته است گویا در این موضوع مراتب به مرکز متبوعه از طرف فرمانداری گزارش شده است. مراتب گزارشاً به عرض رسید. فرمانده محل باید برای جلوگیری از هرگونه سوء حادثه با ملاحظه سیاست محل دستور لازم به شهربانی بدهند.

رئیس شهربانی کل کشور: سرپاس جهانبانی [امضا]

۲۹۳/۱۷/۱۶

سند شماره ۶

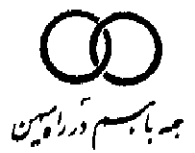
وزارت کشور، فرمانداری خرم‌آباد و لرستان، تاریخ ۱۳۲۳/۲/۱۲، پیوست: قسمتی از روزنامه میهن پرستان وزارت کشور - اداره انتظامات - معطوفاً به نامه شماره ۱۳۱۸۸ با تقدیم قسمتی از روزنامه میهن پرستان که موضوع مورد توجه لرستان به طرف انقلاب می‌رود» درج شده لزوماً خاطر اولیای محترم وزارتخانه را مستحضر می‌سازد: انتشار این جمله در روزنامه انعکاس بدی در لرستان پیدا کرده و از قرار معلوم عده‌ای از محترمین و خدمتگزاران دولت بعد از استحضار از مفاد این اعلام خطر از نقطه نظر اینکه شاید اشخاص ناراحت و مفسده‌جو که برای اجرای مقاصد سوء خود را داخل حزب میهن پرستان کرده‌اند تحریکاتی در بین افراد ساده لوح عشایر نموده، دست به عملیاتی زنند که در پیشگاه دولت آنها هم مورد ظن واقع و خلافکار معرفی شوند در همان موقع خود را از عضویت حزب نامبرده خارج و به جناب نخست وزیری و وزارت کشور و مجلس شورای ملی و روزنامه‌های اطلاعات و میهن پرستان و ایران تلگرافاً کناره گیری خودشان را اعلام داشته بودند.

اشخاصی هم از کارمندان حزب نامبرده فعلاً مشغول یک سلسله اقدامات و تحریکاتی هستند و ممکن است در آتیه مشکلاتی ایجاد نمایند که جلوگیری از آن برای دولت بس مشکل و گران تمام شود. همان طوری که فرماندار سابق طی شماره محرمانه ۳۶ - [مورخ] ۱۳۲۲/۱۰/۲۲ [۱۳] اظهار عقیده و استدعا کرده‌اند نویسنده مقاله مورد بحث تعیین و معلوم شود که چه اشخاصی بوده‌اند و تعقیب شوند بنده هم موافق و صراحتاً به عرض می‌رساند: که تعقیب این اشخاص برای برقراری انتظامات و گزارش در لرستان که فوق‌العاده مؤثر است ضرورت دارد.

کفیل فرمانداری شهرستان خرم‌آباد: افخم سعدلو [امضا]

۱۹۴۱/۳۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

بیست و چهارم خرداد ۳۲۲

اتحاد

دومین نشریه

حزب میهن پرستان
زنان

بها ۱ ربال

بیستم فروردین ۳۲۲

جمعه با بیستم در راه میهن

پاداش

نخستین نشریه

حزب میهن پرستان
زنان

بها ۱ ربال (۲۵ هزار بودجه بینوایان است)

پانویس ها:

- ۱ - برای اطلاع بیشتر راک: آذرنگ، عبدالحسین، «مانسور» مجله رسانه، سال ششم، شماره دو، تابستان ۱۳۷۴، ص ۹۰، همچنین، ابوترابیان، حسین، مطبوعات ایران از شهریور ۱۳۲۰ - ۱۳۲۶، تهران، ۱۳۶۶، ص ۱۸۶.
- ۲ - آرشیو سازمان اسناد ملی ایران، سند شماره ۱، شماره تنظیم، ۱۰۸۰۰۰۲ - ۹۵۹
- ۳ - همان، مرانامه حزب میهن پرستان، شماره کامپیوتر ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۰-۴۴
- ۴ - همان، سند شماره ۲، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۰-۴۴ و ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۰-۴۴
- ۵ - اعضای اصلی حزب میهن پرستان لرستان شامل: عیسی جزایری (رئیس)، عبدالحسین خرمی (مدیر چاپخانه نوین)، ایرج رستمی (کارمند شهرداری)، فتح‌اله پورسرتیب (نماینده دوره‌های: ۹، ۱۷، ۱۸ و ۲۰ خرم‌آباد در مجلس شورای ملی)، روح‌اله کمالوند (حاج روح‌اله کمالوند خرم‌آبادی ۱۳۱۹ق - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۴۳) و قلابی کارمندان حزب بودند.
- ۶ - آرشیو سازمان اسناد ملی ایران، سند شماره ۳، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۰-۴۴ و ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۰-۴۴
- ۷ - همان، سند شماره ۴، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۰-۴۴
- ۸ - برای اطلاع بیشتر در مورد مطبوعات لرستان، راک: مجله رسانه، قاسمی، سید فرید، «تاریخچه مطبوعات لرستان»، زستان ۱۳۷۰، شماره مسلسل ۸، ص ۴۸ - ۵۱.
- ۹ - آرشیو سازمان اسناد ملی ایران، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۵۳
- ۱۰ - همان، پاداش، نخستین نشریه حزب میهن پرستان لرستان، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۵۳-۵۸
- ۱۱ - همان، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۵۵
- ۱۲ - همان، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۵۶
- ۱۳ - همان، اتحاد، دومین نشریه حزب میهن پرستان لرستان، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۶-۵۱
- ۱۴ - صاحب امتیاز روزنامه شیباز: رحیم نامور، سردبیر: دکتر ذبیح‌الله صفا، اولین شماره: ۲۴ اردیبهشت ۱۳۲۲ [به جای روزنامه میهن پرستان] ترتیب انتشار: روزانه، موضوع: عضو جبهه آزادی سال ۱۳۲۳، ارگان اتحادیه آزادیخواهان و روشنفکران بازار از فروردین ۱۳۲۵، ارگان حزب توده ۱۳۲۵، توضیح: اولین شماره مستقل این روزنامه در مرداد ۱۳۲۲ انتشار یافت که پس از جندی متوقف شد و بار دیگر در مرداد ۱۳۲۳ شروع به انتشار نکرده - ابوترابیان، حسین، همان، ص ۱۱۱.
- ۱۶ - همان، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۶-۴۹-۵۰، شماره ۱۳۴.
- ۱۷ - همان، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۵۲
- د، یعقوب، ادبیات نوین ایران (ترجمه و تدوین) تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳، ص ۳۱۴.
- ۱۹ - آرشیو سازمان اسناد ملی ایران، سند شماره ۶ و ۷، ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۵ و ۱۶/۲۹۳/۱۷/۴۵
- ۲۰ - احتمال دارد محمد علی خان نظام مافی باشد.
- ۲۱ - جواد شجاع چاغزوند، نماینده دوره‌های: ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، خرم‌آباد در مجلس شورای ملی.
- * نکته: لازم دانستم که کمال تشکر و قدردانی را از دوست و محقق محترم جناب آقای سید فرید قاسمی داشته باشم که پس از آگاهی از تهیه و تنظیم این مقاله توسط بنده، با وجود در دست داشتن اسناد مربوط به این مقوله راه را بر بنده هموار نموده، همکاری و راهنمایی‌های لازم را از دست خویش دریغ نفرمودند.

شماره ۴۴۳

وزارت کشور
فرمانداری
شماره ۱۰۹
تاریخ ۱۳۲۲
شماره ۷

شماره ۶۲۰
اداره سیاسی
تاریخ ۱۳۲۲

۳۴۹۴
۵۴۰۵۷
۲۱/۲/۲۲
موضوع: ...
موضوع: ...
موضوع: ...
موضوع: ...
موضوع: ...
موضوع: ...
موضوع: ...

۱۳۲۲
۱۷

مجلس ۱۷۷۵
۲۷/۲/۲۲
تقدیر

استانداری همدان

فرمانداری حرم امام

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

۱۳۱۱/۱۱/۲۷

۱۳۱۱/۱۱/۲۷

وزارت معارف

۳۲۲/۱۱/۱

بسم الله الرحمن الرحیم
بمطابق ماده ۱۳۲ قانون اساسی و ماده ۱۰۰ قانون محاسبات عمومی و ماده ۱۰۰ قانون نظام وظیفه و ماده ۱۰۰ قانون نظام وظیفه و ماده ۱۰۰ قانون نظام وظیفه

گرمی نیست لرزان بگردد و غم نیست ملامت بر او بشارت بر او تصور نشود که این بدست قطع راه او را

ایران در تنگه بزرگ در این غم خونی غم دامن توید و لغات معنی در این غم خونی غم دامن توید و لغات معنی در این غم خونی غم دامن توید

در صورت قصاص برای مبارک است و در صورت قصاص برای مبارک است و در صورت قصاص برای مبارک است

گزارش نمودند و در این منوط مبارک است و در این منوط مبارک است و در این منوط مبارک است

فرمانده از حرم درستان - عذر

مدرسه عالی علمیه و مطابقت فرستی

روزنامه نامتوا و علمیه

۱۳۱۱/۱۱/۲۷

مدرسه عالی علمیه و مطابقت فرستی

مدرسه عالی علمیه و مطابقت فرستی